

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 170/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- liikenneneuvos Vesa Häyrinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Suvi Kankare, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Ismo Parviainen, sisäministeriö
- hallitussihteeri Katariina Kuhanen, puolustusministeriö
- tietohallintoneuvos Timo Nuutinen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Heli Heikkola, suojelupoliisi
- johtaja Johanna Erkkilä, Liikenne- ja viestintävirasto edustaen myös Kyberturvallisuuskeskusta
- johtava asiantuntija Peter Karlsson, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- teknologiajohtaja Antti Kauppinen, Suomen Erillisverkot Oy
- Director, Public Affairs Timo Saxen, Telia Finland Oyj
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Oikeuskanslerinvirasto
- Poliisihallitus
- Maanmittauslaitos
- Väylävirasto
- Finanssiala ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia. Esityksen tavoitteena on tehdä vaadittavat lainsäädäntömuutokset, jotta Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmän niin sanottu julkisesti säännelty satelliittipalvelu on mahdollista ottaa Suomessa kansallisesti käyttöön vuoden 2025 aikana

Lakiin lisättäisiin säännökset julkisesti säännellyn satelliittipalvelun vastuuviranomaisesta ja sen tehtävistä, palvelun tarjoamisesta ja käyttämisestä sekä palveluun liittyvän teknologian valmistuksesta ja vientivalvonnasta. Suomen Erillisverkot Oy:lle annettaisiin oikeus toimia julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajana. Puolustusvoimat voisi tarjota vastaavaa palvelua maanpuolustuksen tarpeisiin.

Liikenne- ja viestintävirastolle säädettäisiin nykyistä laajempi toimivaltuus tehdä tarkastuksia satelliittipalvelun tarjoajaan, käyttäjään ja teknologian valmistajaan sekä Puolustusvoimiin, silloin kun se tarjoaa palvelua maanpuolustuksen tarpeisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös tietoyhteiskuntamaksun korottamista Liikenne- ja viestintävirastolle sijaintitietopalvelusta aiheutuvien vuosittaisten toiminta- ja ylläpito-kustannusten kattamiseksi.

Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia muutettaisiin siten, että jatkossa viraston Kyberturvallisuuskeskus vastaisi osaltaan julkisesti säännellyn palvelun järjestämisestä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

(1) Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia (917/2014) ja Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia (935/2018). Esityksen tavoitteena on tehdä vaadittavat lainsäädäntömuutokset, jotta Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmän niin sanottu julkisesti säännelty satelliittipalvelu (PRS) on mahdollista ottaa Suomessa kansallisesti käyttöön vuoden 2025 aikana. Lisäksi ehdotetaan tietoyhteiskuntamaksun korottamista sijaintitietopalvelun toiminta- ja ylläpitokustannusten kattamiseksi.

Julkisesti säännelty satelliittipalvelu (PRS)

(2) Valiokunta pitää PRS-palvelun käyttöönottoa ja ehdotettuja säännöksiä tarpeellisina, jotta jatkossa pystytään varmistamaan satelliitinavigoinnista riippuvaisten yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen häiriötön jatkuminen, riippumattomuus ja saatavuus kaikissa olosuhteissa.

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

(3) Valiokunta pitää hyvänä ja tarpeellisena, että esityksen mukaan Suomen Erillisverkot Oy:n lisäksi Puolustusvoimat voi tarjota vastaavaa palvelua. Tällä tavoin voidaan ottaa paremmin huomioon maanpuolustuksen erityistarpeet. Valiokunta pitää myös tarpeellisena, että esityksen mukaan PRS-palvelu on erotettava toiminnallisesti ja taloudellisesti Suomen Erillisverkot Oy:n muusta toiminnasta. Saadun selvityksen mukaan tämä vähentää muun muassa kilpailuneutraliteetin ja ristisubvention riskejä.

(4) Valiokunta pitää myös tärkeänä, että esityksen mukaan julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan on varmistettava, että sen mahdollisilla alihankkijoilla on riittävät taloudelliset edellytykset, tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys sekä se, että alihankinta ei saa vaarantaa kansallista turvallisuutta.

(5) Asiantuntijakuulemisessa on pidetty tärkeänä, että PRS-palvelun käyttäjiksi voivat esityksen mukaan päästä viranomaiskäyttäjien lisäksi myös yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta keskeiset yksityisen sektorin toimijat. Saadun selvityksen mukaan viranomaiskäyttäjien lisäksi palvelun käyttäjäkuntaa tulevat todennäköisesti olemaan ainakin huoltovarmuuden kannalta kriittiset yritykset, kuten energiasektori, teleyritykset, pankit sekä liikenne- ja logistiikka-ala.

(6) Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivaltuuksia tehdä tarkastuksia satelliittipalvelun tarjoajaan, käyttäjään ja teknologian valmistajaan sekä Puolustusvoimiin silloin, kun se tarjoaa palvelua maanpuolustuksen tarpeisiin. Asiantuntijakuulemisessa on painotettu, että on hyvin tärkeää, että tarkastukset voi suorittaa vain viranomaisen esityksessä ehdotetulla tavalla. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin osin kritisoitu tarkastusoikeutta siltä kannalta, että Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeuden ulottamista turvallisuusviranomaisten fyysisiin tiloihin ei ole pidetty perusteltuna. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nyt voimaan saatettava EU-sääntely kuitenkin edellyttää myös tilojen tarkastusoikeutta ja esityksessä on ehdotettu, että tarkastusoikeus toteutettaisiin aina ensisijaisesti tietopyynnöllä, jos valvontatehtävän tavoite voidaan tällä tavoin saavuttaa.

(7) Satelliittipalvelu rahoitetaan käyttäjä maksaa -periaatteella, ja tätä lähtökohtaa on kannatettu varsin laajasti asiantuntijakuulemisessa. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin myös korostettu viranomaisille palvelun käytöstä aiheutuvien kustannusten huomioimista määrärahalisäyksin valtion budjetissa, jotta palvelu saadaan laajamittaisesti käyttöön osana kansallisia kyberturvallisuustavoitteita. Valiokunta yhtyy tähän näkemykseen ja katsoo, että kyse on tärkeästä elementistä kansallisen kyberturvallisuuden varmistamisessa, johon tulee löytyä myös budjettivaroja.

(8) Asiantuntijakuulemisessa on peräänkuulutettu tarvetta PRS-palvelun käyttäjien kuulemiseen ja käyttäjien tarpeeseen voida osallistua järjestelmän kehittämiseen. Valiokunta pitää käyttäjien tarpeiden kuulemista tärkeänä ja toteaa, että saadun selvityksen mukaan jo nykyisin koostuu säännöllisesti liikenne- ja viestintäministeriön vetämä tulevien PRS-käyttäjähallinnon-alojen edustajista koostuva PRS-palvelun yhteistyöverkosto.

(9) Asiantuntijakuulemisessa on lisäksi tuotu esille, että markkinoilla ei ole vielä saatavilla selviä päätelaitteita, joilla voitaisiin yhdistää Virve 2 -palvelu ja PRS-palvelu, ja että PRS-palvelua tulisi voida käyttää myös muilla kuin Virve 2 -pätelaitteilla, esimerkiksi Valtorin tarjoamilla

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

päätelaitteilla. Valiokunta painottaa, että eri päätelaitteiden toimivuuteen ja yhteensopivuuteen tulee kaikkien osapuolten jatkossa kiinnittää erityistä huomiota ja tämä tulee ottaa huomioon myös PRS-vaatimuksia asetettaessa.

(10) Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa seurataan tarkasti PRS-palvelun käyttöönottoa Suomessa ja koko Euroopassa ja arvioidaan, onko tarpeen säätää mahdollisuudesta siirtää PRS-palvelutuotanto tarvittaessa Suomen ulkopuolelle.

Tietoyhteiskuntamaksu ja sijaintitietopalvelu

(11) Esityksessä ehdotetaan tietoyhteiskuntamaksun korottamista Liikenne- ja viestintävirastolle sijaintitietopalvelusta aiheutuvien vuosittaisten toiminta- ja ylläpitokustannusten kattamiseksi. Sijaintitietopalveluun kootaan tiedot viestintä-, sähkö-, kaukolämpö-, kaukojäähdytys-, kaasun-, vesihuolto- ja liikenneverkkojen fyysisen infrastruktuurin sijainnista.

(12) Valiokunta pitää tietoyhteiskuntamaksun korottamista perusteltuna sijaintitietopalvelun ylläpitämisen ja tarjoamisen mahdollistamiseksi. Valiokunta pitää toimivaa ja ajantasaista sijaintitietopalvelua hyvänä keinona vähentää esimerkiksi kaivuutöistä aiheutuvia sähkö- ja tietoliikennekaapelivaurioita ja niistä johtuvia palvelujen keskeytyksiä.

(13) Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esille huolia keskitetyn ja avoimen sijaintitietopalvelun riskeistä tietojen väärinkäyttöön tai verkkoihin kohdistuviin hyökkäyksiin liittyen. Valiokunta korostaa, että sijaintitietopalvelun tietoturvan korkeasta tasosta on välttämätöntä pitää huolta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

304 §. Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät. Valiokunta on poistanut tarpeettomana pykälän 2 momentin, jonka voimassaolo on päättynyt heinäkuussa 2022.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 170/2022 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 170/2022 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 271 a—271 c, 289, 304, 325 ja 350 §, sellaisina kuin niistä ovat 271 a § laissa 52/2019, 271 b ja 271 c § laissa 1003/2018, 289 § laeissa 1003/2018 ja 1207/2020, 304 § laeissa 1003/2018, 350/2019, 1207/2020 ja 1003/2021 ja 325 § laeissa 1003/2018, 52/2019 ja 1207/2020, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 456/2016, 52/2019, 1207/2020 ja 485/2021, uusi 4 a kohta sekä lakiin uusi 271 d—271 g ja 325 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4 a) *julkisesti säännellyllä satelliittipalvelulla* korkean tietoturvan suojattua palvelua, joka toteutetaan Galileo-ohjelman mukaisesti satelliittipaikannusjärjestelmällä;

32 a luku

Julkisesti säännelty satelliittipalvelu

271 a §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun vastuuviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii julkisesti säännellyn satelliittipalvelun vastuuviranomaisena ja se vastaa julkisesti säännellyn satelliittipalvelun kansallisen kokonaisuuden järjestämisestä julkisesti säännellyn palvelun käyttöehdoista Galileo-ohjelman mukaisesti perustetussa maailmanlaajuisessa satelliittinavigointijärjestelmässä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1104/2011/EU mukaisesti.

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus periä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjältä korvaus palvelun käytöstä. Maksun suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaissa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoamisesta ja käyttämisestä sekä käyttövaltuuksien, salausavainten ja asiaankuuluvien turvallisuusluokiteltujen tietojen hallinnasta, teknisistä vaatimuksista, turvallisuutta, varautumista, valmiutta ja jatkuvuutta koskevista vaatimuksista, laiteloista ja laitteista sekä palvelun tuottamista tukevista tietojärjestelmistä.

271 b §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoaminen

Suomen Erillisverkot Oy vastaa julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan tehtävästä (*julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoaja*).

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan tehtävinä on:

1) tarjota, ylläpitää ja kehittää julkisesti säännellyn satelliittipalvelun kansalliset infrastruktuuripalvelut;

2) vastata julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttövaltuuksien hallinnasta sekä salausavainten ja asiaankuuluvien turvallisuusluokiteltujen tietojen välittämisestä pääkäyttäjille; sekä

3) huolehtia osaltaan julkisesti säännellyn satelliittipalvelun valmiussuunnittelusta sekä etukäteisvalmistelu- ja muilla toimenpiteillä varautua huolehtimaan toiminnan mahdollisimman häiriöttömästä jatkumisesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan on erotettava tässä laissa tarkoitettu toiminta toiminnallisesti ja taloudellisesti muusta kuin tämän pykälän mukaisesta tai siihen liittyvästä toiminnastaan.

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan tarkoituksena ei ole tuottaa liiketaloudellista voittoa sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa.

Puolustusvoimat voi tarjota, ylläpitää ja kehittää julkisesti säännellyn satelliittipalvelun infrastruktuuripalveluja maanpuolustuksen tarpeisiin sekä vastata niihin liittyvästä käyttövaltuuksien, salausavainten ja asiaankuuluvien turvallisuusluokiteltujen tietojen hallinnasta sekä salausavainten ja asiaankuuluvien turvallisuusluokiteltujen tietojen välittämisestä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjille.

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun kansalliseen palvelutuotantoon välittömästi kuuluvien laittilojen ja laitteiden sekä kansallisen palvelutuotannon välittömästi käyttämien tietoliikenneyhteyksien on sijaettava Suomessa. Julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyvät palvelut, hallinta ja valvonta on tuotettava Suomessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun kansallisen tuotannon ylläpidosta ja käytön ensisijaisuus-, kiireellisyys- ja tärkeysjärjittelystä.

271 c §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan henkilöstö

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan palveluksessa olevalta henkilöltä, joka suorittaa julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyviä tehtäviä, vaaditaan tehtävien edellyttämää

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

nuhteettomuutta ja luotettavuutta, mikä voidaan tarvittaessa selvittää turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaisesti. Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

271 d §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun alihankkija

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoaja voi käyttää tehtävässään alihankkijaa. Alihankinnan laajuuden tulee rajoittua vain välttämättömään. Alihankkijaa voidaan käyttää muutoinkin vain siinä laajuudessa, että palvelun tarjoamisen hallinta, ohjaus ja valvonta säilyvät palvelutuotajalla ja että julkisesti säännellyn satelliittipalvelun turvallisuus tai palvelun tarjoamisen jatkuvuus ei vaarannu. Alihankkijan käyttämisestä on ilmoitettava etukäteen Liikenne- ja viestintävirastolle.

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoaja vastaa alihankkijan työstä kuin omastaan. Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan on varmistettava, että alihankkijalla on riittävät taloudelliset edellytykset, tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys alihankinnan toteuttamiseen sekä että alihankinta ei vaaranna kansallista turvallisuutta. Alihankkijan on täytettävä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun turvallisuutta, valmiutta, varautumista ja jatkuvuutta koskevat vaatimukset. Alihankkijan toimeksiantosopimuksessa on erityisesti varmistettava normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeustilanteiden hallintamenettelyt.

Alihankkijan palveluksessa olevaan henkilöön, joka suorittaa julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyviä tehtäviä, vaaditaan tehtävien edellyttämää nuhteettomuutta ja luotettavuutta, joka voidaan tarvittaessa selvittää turvallisuusselvityslain mukaisesti. Alihankkijan palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan alihankinnan käyttämisestä ja alihankkijasta.

271 e §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäminen

Julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua voidaan tarjota 250 §:ssä tarkoitetuille sekä muille yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisille käyttäjärühmille. Käyttäjärühmistä päättää liikenne- ja viestintäministeriö.

Liikenne- ja viestintävirasto valtuuttaa hakemuksesta käyttämään julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua sellaisen Suomen valtion tai kunnan viranomaisen, laitoksen, liikelaitoksen tai muun julkisyhteisön taikka suomalaisen oikeushenkilön tai ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomessa olevan sivuliikkeen (*julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjä*), joka:

- 1) kuuluu liikenne- ja viestintäministeriön päättämään käyttäjärühmään; ja
- 2) hakijan ollessa muu kuin viranomainen on antanut riittävän selvityksen sen julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyvästä käyttötarpeesta sekä selvityksen sen mahdollisuuksista pal-

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

velun turvalliseen ja asianmukaiseen käyttöön sekä siitä, miksi ja miten se katsoo, että sen julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttö edistää Suomen kokonaisturvallisuutta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa valtuutus päätöksessään sellaisia rajoituksia ja ehtoja, jotka ovat tarpeen palvelun turvalliselle käytölle. Valtuutus päätös voidaan antaa määräaikaisena, jos siihen on erityinen syy. Liikenne- ja viestintävirasto ei saa valtuuttaa julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjäksi hakijaa, jonka perustellusta syystä epäillään valtuutus päätöksen saattavan rikkovan julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua koskevaa sääntelyä tai Liikenne- ja viestintäviraston valtuutus päätöstä taikka vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huomautuksen tai varoituksen julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjälle, jos tämä rikkoo julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua koskevaa sääntelyä tai Liikenne- ja viestintäviraston valtuutus päätöstä. Jos julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjä huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta edelleen rikkoo julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua koskevaa sääntelyä tai Liikenne- ja viestintäviraston valtuutus päätöstä, taikka maanpuolustuksen tai julkisesti säännellyn satelliittipalvelun turvallisuuden kannalta välttämättömässä tilanteessa, Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa valtuutus päätöksen väliaikaisesti tai pysyvästi. Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuutuksen peruuttamista koskevassa päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä julkisesti säännellyn satelliittipalveluun liittyvästä hakemusmenettelystä, hakemuksen sisällöstä ja muista hakemiseen liittyvistä asioista.

271 f §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun teknologian valmistus

Suomen alueella oleva yritys saa valmistaa julkisesti säännellyn satelliittipalvelun toteuttamiseen tarvittavaa teknologiaa (*julkisesti säännellyn satelliittipalvelun teknologian valmistaja*) vain eurooppalaisten satelliittipaikannusjärjestelmien turvallisuusjärjestelyjen hyväksyntälautakunnan luvalla. Lupaa haetaan kirjallisesti Liikenne- ja viestintäviraston kautta.

271 g §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun vientivalvonta

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttöön, kehittämiseen ja valmistukseen liittyvää teknologiaa saa viedä tai välittää Euroopan unionin ulkopuolelle ainoastaan sellaisiin maihin, jotka on asianmukaisesti valtuutettu käyttämään satelliittipalvelua Euroopan unionin kanssa tehdyn sopimuksen nojalla, jollei muualla toisin säädetä. Viennin edellytyksenä on ulkoministeriön myöntämä lupa. Ulkoministeriön on kuultava Liikenne- ja viestintävirastoa ennen luvan myöntämistä.

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttöön, kehittämiseen ja valmistukseen liittyvää teknologiaa saa siirtää Euroopan unionin jäsenmaihin ulkoministeriön luvalla. Ulkoministeriön on kuultava Liikenne- ja viestintävirastoa ennen luvan myöntämistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun teknologian vientiä, välitystä ja siirtoja valvoo Tulli.

Vienneissä tavaranhaltijan tulee esittää 1 momentissa tarkoitettu ulkoministeriön myöntämä lupa ilmoitettaessa tavaroita Tullille. Myös luvan mukaisten tavaroiden on tällöin oltava Tullin

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

tarkastettavissa. Euroopan unionin sisäisissä siirroissa tavaranhaltijan tulee esittää 2 momentissa tarkoitettu ulkoministeriön myöntämä lupa Tullille tavaroiden poistuessa maasta rajatullitoimipaikassa. Myös luvan mukaisten tavaroiden on tällöin oltava Tullin tarkastettavissa.

289 §

Tietoyhteiskuntamaksu

Tämän lain nojalla ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava teleyritys on velvollinen suorittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle vuotuisen tietoyhteiskuntamaksun.

Tietoyhteiskuntamaksua ei peritä televisio- tai radiotoiminnan taikka televisio-ohjelmien tai radio-ohjelmien edelleen lähettämisen liikevaihdosta.

Tietoyhteiskuntamaksu on 0,135 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella. Jos teleyrityksen liikevaihto on kuitenkin alle 300 000 euroa, maksuvelvollisuutta ei ole.

Tietoyhteiskuntamaksun määräytymisestä toiminnan ensimmäisenä vuotena säädetään 292 §:ssä.

Tietoyhteiskuntamaksua ei palauteta, vaikka teleyritys lopettaisi toimintansa kesken maksukauden.

304 §

Liikenne- ja viestintäviraston erityiset tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

- 1) edistää sähköisen viestinnän toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta;
- 2) osallistua valmiussuunnitteluun sekä valvoa ja kehittää alan teknistä varautumista poikkeusoloihin;
- 3) hoitaa radiotaajuuksia ja teletoimintaa sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen numeerointia ja tunnuksia koskevaa hallintoa;
- 4) koordinoida telealan standardointia;
- 5) myöntää radiolähetyksen tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä;
- 6) kerätä tietoa ja tiedottaa verkkopalvelujen ja viestintäpalvelujen saatavuudesta, laadusta ja hinnoista;
- 7) kerätä tietoa verkkopalveluihin, viestintäpalveluihin, lisäarvopalveluihin sekä tietojärjestelmiin kohdistuvista tietoturvaloukkauksista ja niiden uhkista sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen vika- ja häiriötilanteista;
- 8) tiedottaa tietoturva-asioista sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen toimivuudesta;
- 9) selvittää radioviestinnän häiriön sekä radiolaitteen tai telepäätelaitteen viestintäverkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä;
- 10) selvittää verkkopalveluihin, viestintäpalveluihin, lisäarvopalveluihin sekä tietojärjestelmiin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ja niiden uhkia;
- 11) ilmoittaa komissiolle sellaisesta yhteistyöstä Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa, jonka seurauksena yhdenmukaistetaan sellaiset jäsenvaltioiden rajojen yli tarjottavien viestintäpalvelu-

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

jen tietoturvallisuuteen liittyvät valvontatoimenpiteet, joilla voi olla vaikutusta sisämarkkinoiden toimintaan;

12) toimia muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1807 mukaisena keskitettynä yhteys- ja tietopisteenä;

13) toimia keskitettynä yhteyspisteenä audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä;

14) toimia Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto ENISAsta ja tieto- ja viestintätekniikan kyberturvallisuussertifiointista sekä asetuksen (EU) N:o 526/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/881 (kyberturvallisuusasetus) mukaisena kansallisena kyberturvallisuussertifiointin viranomaisena;

15) valvoa teledirektiivin 75 artiklan nojalla annettavan komission delegoidun säädöksen mukaisia unionin laajuisia laskevan liikenteen enimmäishintoja; Liikenne- ja viestintävirasto voi vaatia teleyritystä muuttamaan laskevan liikenteen hintoja, jos hinnoittelu ei ole delegoidun säädöksen vaatimusten mukaista;

16) pitää tarvittaessa yllä teledirektiivin 103 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumatonta vertailuvälinettä sekä hyväksyä vertailuvälineen tarjoajan hakemuksesta mainitun artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan vaatimukset täyttävä riippumaton vertailuväline;

17) hoitaa Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskusten ja kansallisten koordinoitavien verkoston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/887 6 artiklassa tarkoitettua kansallisen koordinoitavien verkoston tehtäviä.

~~Mitä 302, 303, 308, 309, 311 — 315, 325, 330 — 332, 336, 340, 344 ja 345 §:ssä säädetään, koskee myös verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012, jäljempänä EU:n verkkovierailuasetus; sekä EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaa ja rikkomisen seuraamuksia sekä mainituista asetuksista johtuvien riitojen ratkaisemista. EU:n sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua liikenteenhallintatoimenpiteisiin liittyvän henkilötietojen käsittelyn valvonta kuuluu kuitenkin tietosuojavaltuutetulle.~~

325 §

Tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus sekä taloudellinen tarkastus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tehdä teleyrityksessä tekninen turvallisuus- tai toimivuustarkastus taikka taloudellinen tarkastus tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä, määräyksissä ja päätöksissä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi.

Teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena voi olla myös viranomaisverkko ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoaja.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuuta säädetään vahingonkorvauslaissa. Riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaa tarkastuksen kustannuksista.

Liikenne- ja viestintävirastolla ja sen lukuun toimivalla on teknisen turvallisuus- tai toimivuustarkastuksen taikka taloudellisen tarkastuksen yhteydessä oikeus päästä teleyrityksen laitetiloi-

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

hin ja muihin tiloihin sekä saada tutkittavakseen, sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontatehtävän kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot.

Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

325 a §

Julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyvä tarkastus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tehdä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan, sen alihankkijan, Puolustusvoimien, julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjän ja julkisesti säännellyn satelliittipalvelun teknologian valmistajan tiloissa tarkastus sen selvittämiseksi, noudattaako se julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua koskevaa sääntelyä.

Julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyvä tarkastus tulee suorittaa ensisijaisesti tietopyynnöllä, jos valvontatehtävän tavoite voidaan siten saavuttaa. Jos tietopyyntö ei ole riittävä keino tarkastuksen tavoitteen saavuttamiseksi, Liikenne- ja viestintävirastolla on julkisesti säänneltyyn satelliittipalveluun liittyvän tarkastuksen yhteydessä oikeus päästä julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoajan, sen alihankkijan, Puolustusvoimien, julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttäjän ja julkisesti säännellyn satelliittipalvelun teknologian valmistajan tiloihin sekä saada tutkittavakseen, sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontatehtävän kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot.

Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

350 §

Viittaukset rikoslakiin

Rangaistus suojauksen purkujärjestelmärikoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 8 b §:ssä.

Rangaistus viestintäsalaisuuden loukkaamisesta säädetään rikoslain 38 luvun 3 §:ssä, törkeästi viestintäsalaisuuden loukkaamisesta 4 §:ssä, tietomurrosta 8 §:ssä ja törkeästi tietomurrosta 8 a §:ssä. Rangaistus tämän lain 136 §:n 4 momentissa ja 160 §:n 5 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava mainitun lain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 3 §:n 2 momentti, seuraavasti:

3 §

Viraston kyberturvallisuuskeskuksen tehtävät

Kyberturvallisuuskeskus vastaa osaltaan 2 §:n 1 momentin 1 ja 13 kohdassa säädetyistä Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 4 a kohdassa tarkoitetun julkisesti säännellyn satelliittipalvelun järjestämisestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

Helsingissä 9.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula